ВИКОРИСТАННЯ ЗАСОБІВ ФЛОРБОЛУ ПІД ЧАС ДОЗВІЛЛЯ ДІТЕЙ 5-6 РОКІВ

Максименко Людмила, Тонкопей Юлія
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка

DOI: 10.32540/2071-1476-2019-3-118

Annotation

Introduction and Purpose of the Study. The problem of hypodynamia remains relevant. Convinced that popularization of active leisure with the use of facilities of sports games for children of 5-6 years can assist forming a motivation to engaging in physical culture and sport. Hypothesis. It is assumed that the use of floorball facilities during leisure assists strengthening of health and forming a steady interest to activities with elements of sports game. **The purpose of the study** – scientifically substantiate the efficiency of using the facilities of floorball for children of 5-6 years during active leisure.

Materials and methods of research. 65 children aged 5-6 years participated in research (an experimental group consisted of 30 children, control – 35). Testing of physical fitness envisaged measuring of speed capabilities with the use of the test tasks generally accepted in PE: running at 10m, frequency of movements by hand in 5 seconds.

The results of the test "running 10m" showed the following: in the experimental group the number of children with high rates increased on 46,7%, in control on 11,4%. Analysis of the indicators of motor test "frequency of movements by hand in 5 seconds" testifies that the number of children with high rates in the experimental group increased on 56,7%, in the control group on 8,6%.

The characteristic of dexterity by attracting an object to the target proves that the number of children with high rates increased by 53.3%. A similar trend was observed with respect to the strengths of the muscles of the right and left hand among the children of the experimental group.

Conclusion. The theoretical analysis of the special scientifically-methodical literature shows that the content and orientation of physical education of children of senior preschool age at the present stage do not provide the proper health level. An alternative can be the introduction in the educational process of pre-school establishments the innovative technologies of physical education, based on the new types of motive activity. One of such kinds is the facilities of floorball, which recently has gained great popularity and does not need an expense equipment and inventory.

Key words: game method, leisure, physical preparedness, senior preschool age, physical exercises of a sports character.

Анотація

Вступ і мета дослідження. Проблема гіподинамії залишається актуальною. Переконані, популяризація активного дозвілля із використанням засобів спортивних ігор для дітей 5-6 років може сприяти формуванню мотивації до занять фізичною культурою і спортом. **Гіпотеза.** Передбачається, що використання засобів флорболу під час дозвілля сприяє зміцненню здоров'я та формування стійкого інтересу до занять із елементами спортивної гри. **Мета дослідження** – науково обґрунтувати організаційно-методичні та практично-прикладні аспекти ефективності упровадження та використання засобів флорболу для дітей 5-6 років під час їх активного дозвілля.

Матеріали і методи дослідження. У дослідженні взяли участь 65 дітей віком 5-6 років (експериментальна

© Максименко Л., Тонкопей Ю., 2019

група складалася із 30 дітей, контрольна – 35). Тестування фізичної підготовленості передбачало оцінювання провідних фізичних якостей із використанням загальноприйнятих у фізичному вихованні тестових завдань.

Результати тесту «біг 10 м» показали наступне: в експериментальній групі кількість дітей із високими показниками збільшилася на 46,7%, у контрольній – на 11,4%. Аналіз показників рухового тесту «частота рухів кистю руки за 5 с» свідчить, що кількість дітей із високими показниками в експериментальній групі збільшилася на 56,7%, у контрольній – на 8,6%.

Характеристика спритності влучанням предмета в ціль доводить, що кількість дітей із високими показниками збільшилася на 53,3%. Аналогічна тенденція спостерігалася і відносно показників сили м'язів правої та лівої кисті серед дітей експериментальної групи.

Висновки. Теоретичний аналіз спеціальної науково-методичної літератури свідчить, що зміст та спрямованість фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку на сучасному етапі не забезпечують належного рівня здоров'я. Альтернативою може бути впровадження в освітній процес дошкільних закладів інноваційних технологій фізичного виховання, заснованих на нових видах рухової активності. Одним із таких видів є засоби флорболу, які набули останнім часом великої популярності, не потребують витратного обладнання та інвентарю.

Ключові слова: ігровий метод, дозвілля, фізична підготовленість, старший дошкільний вік, фізичні вправи спортивного характеру.

Аннотация

Введение и цель исследования. Проблема гиподинамии остается актуальной. Убеждены, популяризация активного досуга с использованием средств спортивных игр для детей 5-6 лет может способствовать формированию мотивации к занятиям физической культурой и спортом. **Гипотеза**. Предполагается, что использование средств флорбола во время досуга способствует укреплению здоровья и формированию устойчивого интереса к занятиям с элементами спортивной игры. **Цель исследования** – научно обосновать эффективность использования средств флорбола для детей 5-6 лет во время активного досуга.

Материалы и методы исследования. В исследовании приняли участие 65 детей 5-6 лет (экспериментальная группа состояла из 30 детей, контрольная – 35). Тестирование физической подготовленности предусматривало оценку ведущих физических качеств с использованием общепринятых в физическом воспитании тестовых заданий.

Результаты теста «бег 10 м» показали следующее: в экспериментальной группе количество детей с высокими показателями увеличилась на 46,7%, в контрольной – на 11,4%. Анализ двигательного теста «частота движений кистью руки за 5 с» свидетельствует, что количество детей с высокими показателями в экспериментальной группе увеличилась на 56,7%, в контрольной – на 8,6%.

Характеристика ловкости попаданием предмета в цель доказывает, что количество детей с высокими показателями увеличилась на 53,3%. Аналогичная тенденция наблюдалась и в отношении показателей силы мышц правой и левой кисти среди детей экспериментальной группы.

Выводы. Теоретический анализ специальной научно-методической литературы свидетельствует, что содержание и направленность физического воспитания детей старшего дошкольного возраста на современном этапе не обеспечивают должного уровня здоровья. альтернативой может быть внедрение в образовательный процесс дошкольных учреждений инновационных технологий физического воспитания, основанных на новых видах двигательной активности. Одним из таких видов является средства флорболу, которые приобрели в последнее время большую популярность, не требуют затратного оборудования и инвентаря.

Ключевые слова: игровой метод, досуг, физическая подготовленность, старший дошкольный возраст, физические упражнения спортивного характера.

Вступ. Одним із визначних етапів становлення організму дитини, формування рухових навичок та умінь забезпечення умов нормального біологічного розвитку є старший дошкільний вік. На сьогодні важливим питанням для провідних науковців залишається зміцнення здоров'я і формування засад здорового способу життя дітей 5-6 років, на що спрямоване виховання та навчання в умовах дошкільного навчального закладу (Круцевич, Пангелова, 2012).

У дошкільному віці закладається фундамент здоров'я, відбувається її інтенсивний ріст і розвиток, формуються основні рухи, постава, рухові навички і звички, розвиваються фізичні якості, виробляються риси характеру, що знаходе підтвердження у роботах дослідників (Круцевич, Пангелова, 2012, Москаленко, 2013).

© Максименко Л.,
Тонкопей Ю., 2019

Однією із провідних умов розвитку організму вважається достатній рівень рухової активності, що здійснює безпосередній вплив на розвиток нервово-психічних процесів, функціональних можливостей і працездатності дитини (Москаленко, 2013, Ермилова, 2013). У період 5-6 років завершується дозрівання структур головного мозку, а руховий режим дитини, що відповідає віково-статевим нормам – невід'ємна фізіологічна потреба даного процесу.

Для дітей 5-6 років у пріоритеті залишається ігрова форма діяльності. Рухаючись, дитина пізнає навколишній світ, вчиться любити його і цілеспрямовано діяти в ньому, удосконалює досвід організації ігор, оскільки гра для дошкільника – це руховий стериотип та навик на тлі емоційно забарвлених психофізіологічних складових (Попова, 2014, Нестеркина, 2014). Здорова і розвинута дитина має гарну опірність організму до шкідливих факторів середовища і стійкістю до стомлення, соціально фізіологічно адаптований (Teale, 2013, Walcott, 2014).

Дослідники наголошують, що для формування всебічно розвиненої особистості провідну роль відіграє рухова активність (Timperio, 2004, Конох, 2014,). Зокрема, для дітей 5-6 років рухливі ігри на свіжому повітрі сприяють нормалізації фізичного розвитку, фізичній підготовленості, а проведення на відкритому просторі, посилює оздоровчий вплив. Доведено, що здоровий спосіб життя включає правильну організацію рухової активності, дотримання режиму дня і харчування, чергування праці й відпочинку сприяє попередженню виникнення функціональних порушень органів і систем і збереженню фізичного і психічного здоров'я дітей 5-6 років.

Т.Ю. Ковтун (2014) вказує, що на сьогоднішній день дозвілля є одним з актуальних і популяризованих видів діяльності дітей у закладах дошкільної освіти і за його межами. Організація відпочинку та розваг є однією з основних соціальних функцій сучасної навчальної установи. Дозвілля є стимулом для творчого розвитку дітей, розширення діапазону інтересів, творчої активності, морального виховання. Дозвільна діяльність відрізняється абсолютною добровільністю. Вона спирається на принцип задоволення, моральну основу приємних відчуттів, переживань, думок. Це задоволення особистих інтересів і вподобань дітей. Оцінка того чи іншого дозвільного явища залежить від дітей та їх системи цінностей. Організовуючи дозвілля у дітей дошкільного віку, необхідно враховувати вікові особливості та інтереси дітей. У процесі упровадження дозвільних заходів, важливо створити умови, що мають оптимістичний вплив на настрій і психоемоційний стан дитини. Цьому сприяють вдало оформлене приміщення, барвисті костюми персонажів, ігри, яскраві іграшки, посібники. Велике значення має добре підібраний музичний супровід.

Незважаючи на наявність джерел інформації та розробок окремих авторів, недостатньо розкритим залишається питання використання засобів флорболу під час дозвілля дітей 5-6 років для оптимізації стану здоров'я дитячого контингенту

Тому на сьогодні існує об'єктивна необхідність обґрунтування використання засобів флорболу під час дозвілля дітей з метою досягнення високої ефективності розвитку та оздоровлення організму дітей 5-6 років, що обумовлює актуальність нашого дослідження.

Гіпотеза. Передбачається, що використання засобів флорболу під час активного дозвілля дітей 5-6 років, сприятиме покращенню швидкісних фізичних якостей і залученню молодого покоління до різних форм рухової активності.

Мета дослідження – науково обґрунтувати організаційно-методичні та практично-прикладні аспекти ефективності упровадження засобів флорболу для дітей 5-6 років під час їх активного дозвілля.

Матеріали дослідження. Дослідження проводилось у режимі дня під час перебування дітей старшого дошкільного віку у закладі дошкільної освіти № 18 «Зірниця» м. Суми (жовтень 2016 – травень 2017 рр.). Порядок і час проведення фізкультурно-оздоровчих занять із елементами флорболу було узгоджено із директором Інформаційно-методичного центру управління освіти і науки Сумської міської ради і завідуючою дитячого садка. У дослідженнях взяли участь 65 дітей, які за даними медичних карток належали до основної групи занять фізичною культурою. Контрольна група складалась із 35 дітей (15 хлопчиків і 20 дівчат), експериментальна група – 30 (16 хлопців і 14 дівчат). У контрольній групі всі організаційні форми занять проводились згідно змісту і методичним рекомендаціям оновленої програми навчання і виховання дітей дошкільного віку «Я у Світі» із використанням елементів спортивних ігор.

Методи дослідження: аналіз науково-методичної літератури проводився з метою теоретичного обґрунтування об'єкту дослідження, а також узагальнення наукових підходів щодо вдосконалення системи фізичного виховання дітей 5-6 років в умовах закладів дошкільної освіти. Проведений теоретичний аналіз, узагальнення сучасного практичного досвіду дозволили визначити актуальність дослідження, уточнити і конкретизувати мету, завдання і спрямованість педагогічних експериментів.

Експериментальна перевірка ефективності використання засобів флорболу у режимі дня під час перебування дітей 5-6 років у закладі дошкільної освіти здійсню-

© Максименко Л., Тонкопей Ю., 2019

валась протягом 2016–2017 н. р.

Вирішення організаційно-методичних аспектів проведення спортивних свят та інших спортивно-розважальних заходів здійснювалось у період квітень – травень 2017 р.

Педагогічне тестування здійснювалося з метою оцінювання стану здоров'я, фізичного розвитку та фізичної підготовленості дітей 5-7 років за Е.С. Вільчковським.

Відповідно до загальноприйнятих вимог дослідження стану здоров'я дітей проводилось два рази на рік на заліково-контрольних заняттях. Тестування дозволило визначити рівень фізичних якостей за допомогою оціночних таблиць.

Тестувались такі фізичні якості: швидкість (біг 10 м, швидкість рухів кистю за 5 с); силові (динамометрія правої і лівої кисті); спритність (попадання м'яча в ціль).

Оцінювали показник «частоти рухів кистю руки за 5 с» для визначення оптимізації рівня дрібної моторики та вільної верхньої кінцівки і розвитку швидкості (перевіряли здатність дитини за допомогою олівця на аркуш наносити максимальну кількість крапок за п'ятисекундний проміжок часу). Точність методу не перевищувала 1 с.

Отримані дані підлягали математичній і статистичній обробці за допомогою прикладної програми «STATISTICA 8.0». Для первинної підготовки таблиць і проміжних розрахунків використовувався пакет Excel.

Результати. Гра – основний вид діяльності дитини, що триває до молодшого шкільного віку; це життя дитини, її сприйняття дійсності, емоції. Під час гри дитина відображає реальність, однак, не копіюючи її, а трансформуючи через свої власні емоції все побачене і почуте. Граючи, малюк переймає досвід старших, налагоджує міжособистісні відносини, вчиться дотримуватися правил, освоює норми поведінки.

Основною умовою успішного впровадження рухливих ігор в життя дітей 5-6 років завжди було і залишається глибоке знання і вільне володіння великим ігровим репертуаром, а також методикою педагогічного керівництва. Вихователь чи інструктор із фізичної культури, творчо використовуючи гру як емоційно-образний засіб впливу на дітей, пробуджує у них інтерес, уяву, домагаючись активного виконання ігрових дій. В ході гри педагог привертає увагу дошкільників до її змісту, стежить за точністю рухів, що повинні відповідати правилам, за дозуванням фізичного навантаження; робить короткі вказівки, підтримує і регулює емоційний настрій і взаємовідносини гри; привчає їх спритно і стрімко діяти в ігровій ситуації, надавати товариську підтримку, домагатися досягнення спільної мети і при цьому відчувати радість. Тобто, завдання педагога полягають в тому, щоб навчити дітей самостійно й із задоволенням грати. Тільки в цьому випадку вони привчаються самі в будь-який ігровий ситуації регулювати ступінь уваги і м'язового зусилля, пристосовуватися до мінливих умов навколишнього середовища, знаходити вихід з критичного становища, швидко приймати рішення і виконувати його, проявляти ініціативу і т. д. Дошкільнята набувають важливі якості, необхідні їм у майбутньому житті. Рухливі ігри в комплексі з іншими виховними засобами являють собою основу початкового етапу формування гармонійно розвиненої, активної особистості, яка поєднує в собі духовне багатство, моральну чистоту і фізичну досконалість.

Особливий інтерес викликає спортивна гра флорбол, що має свою специфіку. Аналіз науково-методичної літератури з питань використання засобів флорболу у процесі фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку свідчить про недостатню методичну забезпеченість. Вивчення питань стосовно використання засобів флорболу дозволило сформувати основні переваги спортивної гри в освітньому процесі:

1. Флорбол – це безпечний вид спорту, – як для самих гравців, так і для приміщень, тому що гравці грають ключками і м'ячами, виготовленими з пластикових матеріалів. Гра будується на принципах справедливості і коректності.

2. Флорбол сприяє функціональному розвитку, фізичній підготовленості та покращує психоемоційну сферу.

3. Для гри у флорбол можуть використовуватися будь-які майданчики з різним покриттям (земляним, дерев'яним, гумовим або асфальтовим), тобто можна з успіхом грати на невеликих дворових «п'ятачках», в хокейних «коробках», у будь-якому спортивному залі.

4. Флорбол не потребує громіздкого обладнання. Використовуються легкі травмобезпечні ключки вагою до 250 гр. і пластикові м'ячі вагою 23 гр. М'яч, ключка і спортивна форма – атрибути флорболу.

5. Флорбол – вид командного спорту, де в одній команді можуть грати різностатеві гравці.

6. Флорбол – цілорічний вид спорту. Гру можна організовувати як в закритих приміщеннях, так і на відкритих майданчиках.

7. Допускається зміна кількісного складу команди (від 3-х і більше) в залежності від розміру майданчика.

8. Флорбол – це динамічна і видовищна командна гра.

9. Правила гри доступні. Тривалість ігрового часу: ігровий час – 3 тайми по 20 хвилин із 10-хвилинними перервами для зміни воріт командами. У дитячій грі допустимо спрощений варіант, – ігровий час: 2 тайми по 10 хв. з 5-хвилинними перервами для

© Максименко Л.,
Тонкопей Ю., 2019

зміни воріт командами. Силові прийоми в боротьбі за м'яч заборонено [1].

Метою занять із використанням засобів флорболу є зміцнення здоров'я старших дошкільнят переважно за допомогою використання засобів флорболу.

Відповідно до поставленої мети можна розв'язати основні завдання фізкультурних занять із використанням засобів флорболу:

1. Виховні: виховання культури поведінки; формування ціннісних орієнтацій на фізичне і духовне вдосконалення особистості; сприяння формуванню світогляду, моральних основ особистості та активному самовдосконаленню; виховання дбайливого ставлення до власного здоров'я та здоров'я оточуючих; сприяння соціалізації дитини.

2. Навчальні: засвоєння відомостей щодо правил гри, її основних понять; вдосконалення основних рухів; навчання основним технічним прийомам флорболу.

3. Оздоровчі: зміцнення здоров'я; активізація розумової діяльності в процесі ігрової діяльності за рахунок рухової активності; гармонійний розвиток особистості дитини.

Змістом занять можуть були як традиційні засоби фізичного виховання дошкільнят (основні рухи, загальнорозвивальні і стройові вправи, рухливі ігри), так і елементи спортивної гри у флорбол (підвідні фізичні вправи, спеціальні вправи з ключкою), гра за спрощеними правилами, що використовувались в залежності від етапів навчання.

Основними формами реалізації дозвілля із використанням засобів флорболу є: заняття з фізичного виховання (ігрові), фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня (ранкова гімнастика, фізкультхвилинки), активний відпочинок дітей (фізкультурні свята), заняття фізичною культурою за участі батьків.

Використання засобів флорборлу під час дозвілля передбачає відповідну етапність фізкультурно-оздоровчих занять (підготовчий, основний і підтримувальний, кожен з яких має свої завдання та зміст).

Підготовчий етап. Завдання: сформувати інтерес до гри флорбол; ознайомити з назвами елементів гри, спортивним інвентарем (ключкою і м'ячем) та безпечним їх використанням; навчити загальнопідготовчим фізичним вправам з ключкою і м'ячем; сприяти своєчасному фізичному розвитку, підвищенню рівня морфофункціонального стану, фізичної підготовленості, психоемоційної сфери дітей.

Основний етап. Завдання: навчити спеціально-підготовчим фізичним вправам; формувати техніку елементів гри флорбол; сприяти підвищенню рівня психофізичного стану; сприяти розвитку пізнавальних процесів і мовлення; формувати позитивні морально-вольові якості; сприяти соціалізації дітей.

Підтримувальний етап. Завдання: вдосконалювати техніко-тактичні дії в процесі гри у флорбол; підтримувати належний рівень морфофункціонального стану і фізичної підготовленості; сприяти подальшому розвитку особистості дітей.

Оздоровча спрямованість флорболу забезпечується великою різноманітністю рухових дій, що надають різнобічний вплив на організм дітей 5-6 років. Динамічний характер гри, постійне високе емоційне і фізичне напруження активізують захисні сили організму, підвищуючи його резервні й адаптаційні можливості. Суттєве значення має організація рухової активності. Тому використання засобів флорболу сприяє фізичній підготовленості – розвитку швидкісних фізичних якостей (табл.1).

Таким чином, із таблиці 1 бачимо статистично достовірні зміни між показниками в обох групах, але в ЕГ – більш значущі ($p<0,05–0,001$). Порівнюючи дані на початку дослідження і наприкінці між групами за критерієм χ^2, можна зробити висновок щодо однорідності експериментальної та контрольної груп за показниками тестів: «біг 10 м» «частота рухів кистю руки за 5 с», на початку експерименту та статистично достовірні зміни за критерієм χ^2 між групами наприкінці педагогічного дослідження. Це вказує на ефективність фізкультурно-оздоровчих занять із пріоритетним використанням засобів флорболу у процесі фізичного виховання дітей 5-6 років.

Порівняльний аналіз отриманих даних свідчить, що зміни показників швидкісних фізичних якостей були більш значущими. Цей факт можна пояснити сенситивністю розвитку даних фізичних якостей. Із урахуванням значень середніх вибіркових експериментальної і контрольної груп дітей можна стверджувати, що використання засобів флорболу є ефективним.

Нами було здійснено розподіл дітей за рівнями розвитку швидкісних якостей. Результати тесту "Біг 10 м на" початку і наприкінці педагогічного експерименту. В експериментальній групі кількість дітей із високими показниками збільшилася на 46,7%, у контрольній групі – на 11,4%; із середніми показниками в експериментальній групі число дітей зменшилося на 26,7%, у контрольній групі – на 2,9%; із низькими показниками в експериментальній групі відбулося зменшення на 20%, у контрольній групі – на 8,6%.

Порівняльний аналіз показників швидкісних якостей, що перевірялися за допомогою рухового тесту «Частота рухів кистю руки за 5 с» у відповідності до рівнів розвитку свідчить, що кількість дітей із високими показниками в експериментальній групі збільшилася на 56,7%, у контрольній

© Максименко Л., Тонкопей Ю., 2019

Таблиця 1

Динаміка показників фізичних якостей дітей старшого дошкільного віку

Показник	Експериментальна група (n=30)				Контрольна група (n =35)				Критерій χ^2екс. на початку	Критерій χ^2екс. наприкінці
	На початку дослідження		Наприкінці дослідження		На початку дослідження		Наприкінці дослідження			
	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S	$\bar{x}$	S		
Біг 10 м, с	3,2	0,3	2,8***	0,2	3,2	0,3	3,1	0,3	0,3	6,4
Частота рухів кистю руки 5 с, разів	23,6	3,3	29***	3,7	23,3	2,9	25,4**	2,6	0,2	6,1
Динамометрія (права), кг	7,9	1,5	9,4***	1,4	7,9	1,4	9**	1,4	0,6	6,7
Динамометрія (ліва), кг	6,8	1,4	7,9**	1,4	6,8	1,3	7,5*	1,3	0,6	6
Влучання предмета в ціль, бали	8,5	1,8	11,1***	1,9	8,4	1,9	10,3***	1,9	0,6	6,7

Примітки: * зміни, що відбулися порівняно з первинними показниками при $p<0,05$; – ** зміни, що відбулися порівняно з первинними показниками при $p<0,01$; *** зміни, що відбулися порівняно з первинними показниками при $p<0,001$. χ^2кр.=5,99.

групі – на 8,6%, із середніми показниками в експериментальній групі кількість дітей зменшилася на 43,3%, у контрольній групі – на 5,7%, із низькими показниками в експериментальній групі відбулося зменшення на 13,4%, у контрольній групі – на 2,9%.

Дослідження рухового тесту «влучання предмета в ціль» показало, що в ЕГ кількість дітей із високими показниками збільшилася на 53,3%, у КГ – на 8,6%; із середніми показниками в ЕГ кількість дітей зменшилася на 53,3%, у КГ – на 5,7%; із низькими показниками в ЕГ відсоток дітей не змінився, у КГ зменшився на 2,9%.

В ЕГ показники тесту «динамометрія» (права) показали, що кількість дітей із високим рівнем сили правої кисті збільшилися на 30%, у КГ – на 8,6%; середні показники в ЕГ зменшилися на 46,7%, у КГ – збільшилися на 2,9%; низький рівень в ЕГ зменшився на 16,7%, у КГ – на 11,4%.

У дітей ЕГ показники з високим рівнем сили лівої кисті збільшилися на 43,3%, у КГ – на 2,9%; із середнім в ЕГ зменшилися на 26,6%, у КГ збільшилися на 11,4%; із низьким рівнем в ЕГ дітей стало менше на 16,7%, у КГ – на 14,3%.

Ураховуючи наведені факти позивної динаміки в експериментальній групі і контрольній групі, можна казати про ефективний вплив фізкультурно-оздоровчих занять із пріоритетним використанням засобів флорболу на спритність і швидкісно-силові фізичні якості. Використовуючи засоби флорболу під час дозвілля дітей 5-6 років, перш за все, необхідно формувати у них інтерес до масової фізичної культури та до самостійних занять. Займатися спортом із метою досягнення високих спортивних результатів не рекомендується для даної вікової категорії, але виконувати спеціальні фізичні вправи, розучувати спеціальні фізичні вправи спортивного характеру та програвати елементи змагань не тільки можливо, але й доцільно. При організації дозвілля із використанням засобів флорболу обов'язково потрібно правильно враховувати вікові особливості дітей, їх фізичний розвиток і фізичну підготовленість.

Дискусія. Рухлива гра відноситься до тих проявів ігрової діяльності, в якій яскраво виражена роль рухів. Для рухливих ігор характерні активні творчі рухові дії, мотивовані її сюжетом. Ці дії частково обмежуються правилами (загальноприйнятими, встановленими керівником), спрямованими на подолання різних труднощів на шляху до досягнення поставленої мети. У педагогічній практиці використовуються колективні та індивідуальні рухливі ігри, а також ігри, які підводять до спортивної діяльності. Колективні рухливі ігри – це ігри, в яких одночасно беруть участь невеликі групи учасників. Індивідуальні (поодинокі) рухливі ігри зазвичай створюються і організовуються дітьми. В таких іграх кожен може намічати свої плани, встановлювати цікаві для себе умови і правила, а за бажанням і змінювати їх. За особистим бажанням обираються і шляхи для здійснення задуманих дій. Ігри, що підводять до спортивної діяльності, – вимагають стійких умов проведення та сприяють

© Максименко Л., Тонкопей Ю., 2019

успішному оволодінню учнями елементами спортивної техніки і найпростішими тактичними діями в окремих видах спорту.

Зміст гри складають: її сюжет (тема, ідея), правила і рухові дії. Зміст виходить із досвіду, що передається від покоління до покоління. Сюжет гри визначає мету дій граючих, характер розвитку ігрового конфлікту. Він запозичується з навколишньої дійсності і образно відображає її дії (наприклад, мисливські, трудові, військові, побутові) або створюється спеціально, виходячи із завдань фізичного виховання, у вигляді схеми протиборства при різних взаємодіях (наприклад, в сучасних спортивних іграх). Сюжет гри оживляє цілісні дії граючих, надає окремим прийомам техніки і тактики цілеспрямованості, робить гру захоплюючою. Правила – обов'язкові вимоги для учасників гри. Вони обумовлюють розташування і переміщення гравців, уточнюють характер поведінки, права та обов'язки грають, визначають способи ведення гри, прийоми і умови врахування її результатів. При цьому не виключаються прояви творчої активності і ініціативи. Рухові дії в рухливих іграх дуже різноманітні. Вони можуть бути, наприклад, наслідувальними, образно-творчими, ритмічними; виконуватися у вигляді рухових завдань, що вимагають проявів спритності, швидкості, сили та інших фізичних якостей. В іграх можуть використовуватися короткі перебіжки з раптовими змінами напрямку та затримками руху; різні метання на дальність і в ціль; подолання перешкод стрибком, опором силою; дії, що вимагають вміння застосовувати різноманітні рухи, придбані в процесі спеціальної фізичної підготовки тощо. Всі ці дії виконуються в різних комбінаціях і поєднаннях.

Доречно виділити загальні характерні риси ігрової діяльності.

Перша відмінність – свобода. Дитяча гра – заняття самостійне, добровільне, що має аналогії в реальній дійсності. Позиція особливо важлива для використання гри в гуманістичному вихованні дошкільнят, свобода дає можливість діяти відповідно до своєї волі, своїм цілям, а не через зовнішній примус або обмеження.

Друга відмінність – творчість. У гуманістичному вихованні творчість розглядається як невід'ємна функція дитини, яка розкриває його потенціал, оскільки сприяє самовираженню, дає можливість дитині показати свою самоцінність і індивідуальність. Гра – умова прояву дитиною креативності, свободи, відчуття безпеки.

Третє – діяльність. Гра для дошкільників – інша виховна діяльність, регулюється не однією, а двома цілями: це мета в об'кті, пов'язана з перетворенням навколишнього світу, і мета в суб'єкті – перетворення самого суб'єкта діяльності.

Четверте відмінність – спілкування, що становить основу ігрової взаємодії. Гра передається через спілкування, організовується спілкуванням, функціонує в ньому. Таке спілкування ґрунтується на взаємодії, на співдружності, співпраці і співтворчості вихователя і вихованця, що допомагає встановити правильні стосунки, справедливо вирішити питання.

П'яте – відносини, де притаманні такі ознаки, як вибірковість, установка на оцінку (позитивну, негативну, нейтральну), схильність і готовність до певного способу дій та ін. Під час гри у дошкільнят ці якості формуються в більшій мірі, ніж в інших формах роботи.

Шосте – емоційність. Будь-яка гра дошкільнят проходить з емоційним підйомом, що збуджує у дітей прагнення до використання уяви, здатність до наслідування, копіювання поведінки. Можна не сумніватися, що в емоційному полі гри проявляється рівень її моральної, психологічної культури, насиченість духовного життя.

Сьома відмінність – співпраця (позитивна взаємозалежність, індивідуальна відповідальність, стимулювання успіху один одного). Кооперативний характер ігрової діяльності сприяє об'єднанню дітей, їх взаєморозумінню, співпереживанню. У колективних іграх виявляються і формуються діти-організатори, діти-ватажки.

Восьма відмінність – комплексність. Педагогічно організована гра виконує двоєдину комплексність: першу – в організації виховного процесу, другу – в формуванні особистості. Гра комплексно впливає на розвиток особистості дитини, розвиває інтелектуальні, духовні, моральні, естетичні, трудові якості, формує особистість в цілому.

Висновки.

1. Теоретичний аналіз спеціальної науково-методичної літератури свідчить, що зміст та спрямованість фізичного виховання дітей старшого дошкільного віку на сучасному етапі не забезпечують належного рівня здоров'я, традиційні засоби фізкультурної роботи з дитячим контингентом не повною мірою відповідають сучасним вимогам і потребують вдосконалення. Одним із шляхів вирішення цієї проблеми є реалізація підходів, спрямованих на комплексний вплив не тільки на фізичну, але й на психофізичну складову особистості дошкільника. Такий вплив може бути забезпечений за рахунок упровадження в освітній процес дошкільних закладів інноваційних технологій фізичного виховання, заснованих на нових видах рухової активності. Одним із таких видів є гра у флорбол, яка набула останнім часом великої популярності, не потребує витратного обладнання та інвентарю. Однак аналіз літературних джерел свідчить про відсутність досліджень, які стосуються адаптації цієї гри до застосування у фізкультурно-оздоровчій роботі з дітьми

© Максименко Л., Тонкопей Ю., 2019

старшого дошкільного віку, що і обумовлює актуальність нашого дослідження.

2. Основними формами впровадження засобів флорболу є: заняття з фізичного виховання (ігрові), фізкультурно-оздоровчі заходи в режимі дня (ранкова гімнастика, фізкультхвилинки), активний відпочинок дітей (фізкультурні свята), заняття фізичною культурою з батьками в домашніх умовах.

3. Аналіз результатів педагогічних експериментів свідчить, що використання засобів флорболу для дітей старшого дошкільного віку сприяло значному підвищенню рівня провідних фізичних якостей. Порівняння отриманих даних свідчить, що в експериментальній групі дітей 5-6 років, у порівнянні з дітьми контрольної групи спостерігаються значно вищі результати (у дітей експериментальної групи результати були більш статистично достовірними ($p<0,001$) у порівнянні з дітьми контрольної групи ($p<0,05$)).

Отримані результати дозволяють рекомендувати використання засобів флорболу під час активного дозвілля дітей старшого дошкільного віку.

Вдячність. Закладу дошкільної освіти за можливість проведення дослідження.

Конфлікт інтересів. Автори заявляють, що не існує конфлікту інтересів.

Література

1. Быков А.В. Методические особенности начального обучения во флорболе: автореф. дисс. канд. пед. наук: спец. 13 00 04. Санкт-Петербург. 2007. 23 с.
2. Ермилова Е.Я. Роль двигательной активности в формировании личности детей дошкольного возраста. Молодой ученый. 2013. № 9. С. 363-365.
3. Зорин И.В., Квартальнов В.А. Энциклопедия туризма: Справочник. М.: Финансы и статистика, 2003. 368 с.
4. Круцевич Т., Пангелова Н. Зміст і засоби програми інтегрованого розвитку рухових та моральних якостей дітей старшого дошкільного віку в процесі фізичного виховання. Фіз. виховання, спорт і культура здоров'я у сучас. суспільствіві. 2012. № 3. С. 157-162.
5. Ковтун Т.Ю. Особенности проведения досугов для детей дошкольного возраста. Молодой ученый. 2014. № 7. С. 513-514.
6. Конох О.Є. Комплексне використання засобів спортивних ігор у підвищенні фізичного стану дітей 5-6 років : автореф. дис. … канд. наук з фізичного виховання і спорту: 24.00.00. Дніпропетровськ. 2014. 24 с.
7. Москаленко Н., Полякова А., Ковров Я. Сучасні підходи до організації фізкультурно-оздоровчої роботи у дошкільних закладах. Спортивний вісник Придніпров'я. 2013. № 1. С. 40-42.
8. Попова В.Ф. Влияние подвижных игр на гармоничное развитие детей дошкольного возраста. Молодой ученый. 2014. № 11. С. 402-404.
9. Рунова М.О. Рухова активність дитини в дитячому садку: Посібник для працівників дошкільних закладів, викладачів і студентів педвузів і коледжів: Пер. з рос. мови. / М. О. Рунова. Х.: Ранок, 2007. 192 с .
10. Нестеркина Е. А. Развитие двигательной и

References

1. Bykov A. V. (2007) Metodicheskiye osobennosti nachal'nogo obucheniya vo florbole [Methodical features of primary education in floorball]: author's abstract diss. …cand. ped. Sciences: spec.13 00 14.St. Peterburg. P.23 (in Russian).
2. Yermilova E. Ya. (2013) Rol' dvigatel'noy aktivnosti v formirovanii lichnosti detey doshkol'nogo vozrasta [The role of motor activity in the formation of the personality of children preschool Age]. young scientist. № 9. Pp.363-365 (in Russian).
3. Zorin I. V. Kvartalnov V. A. (2003) Entsiklopediya turizma: Spravochnik [Encyclopedia of Tourism: Reference book]. M.: Finance and Statistics. P.368(in Russian).
4. Krutsevych T., Panhelova N. (2012) Zmist i zasoby prohramy intehrovanoho rozvytku rukhovykh ta moral′nykh yakostey ditey starshoho doshkil′noho viku v protsesi fizychnoho vykhovannya [Content and means of the program of integrated development of motor and moral qualities of children of the senior preschool age in the process of physical education].Physical education, sports and health care in modern society. № 3. P. 157-162 (in Ukrainian).
5. Kovtun T. Yu. (2014) Osobennosti provedeniya dosugov dlya detey doshkol'nogo vozrasta [Features of Leisure Activities for Preschool Children]. Young scientist. №7. P. 513-514 (in Russian).
6. Moskalenko N., Polyakova A., Kovrov Ya. (2013) Kompleksne vykorystannya zasobiv sportyvnykh ihor u pidvyshchenni fizychnoho stanu ditey 5-6 rokiv [Modern approaches to the organ ization of physical culture and health work in pre-school institutions]. Sports Herald of the Dnieper. 2013. №1. P. 40-42 (in Ukrainian).
7. Konokh O.Ye. (2014) Suchasni pidkhody do orhanizatsiyi fizkul′turno-ozdorovchoyi roboty u doshkil′nykh zakladakh [Complex use of the Facilities of Sports Games in Increasing Physical Con-

© Максименко Л.,
Тонкопей Ю., 2019

познавательной активности в физкультурно-экологической работе с детьми. Теория и практика образования в современном мире. Материалы V междунар. науч. конф. СПб.: СатисЪ, 2014. С. 82-85.
11. Шульгина Е. В. Организация занятий флорболом в дошкольном образовательном учреждении. Детский тренер. 2007. № 7. С. 126-146.
12. A. Beighle, D. Ca-stelli, H. Erwin [et al.]. Preparing physical educators for the role of physical activity director. The Journal of Physical Education, Recreation & Dance. 2009. № 4. P. 98-101.
13. Rink J.E. Designing the physical education curriculum: promoting active lifestyles. Boston: McGraw-Hill Higher Education, 2009. 250 p.
14. Rules of the Game. Rules and Interpretations. Translation by Anatoly Bykov. International Floorball Federation, Rules and Competition Committee, 2010. 53 p.
15. Teale William. Better start before kindergarten: Computer technology, interactive media and the education of preschoolers. Asia-Pacific Journal of Research Copyright 2013 by The Pacific in Early Childhood Education Research Association. 2013. Volume 7 (2). P. 85-104.
16. Timperio A., Salmon J., Ball K. Evidence based strategies to promote physical activity among children, ado-descents and young adults: Review and update. Journal of Science and Medicine in Sport. 2004. Volume 7. P. 20-29.
17. Walcott Kat. Outdoor Play Activities for Preschool. 2014. URL:http://www.ehow.com/list_6530095_outdoor-play-activities-preschool.html
18. Williams L. Physical Therapy in Preschool Classrooms: Successful Integration of Therapy into Classroom Routines. Journal of Pediatric Physical Therapy. 2003 V. 15(2). P. 93-104.

dition of Children 5-6 years old]: author diss. … Candidate Physical Education and Sports Sciences:24.00.00. Dnipropetrovsk. P.24 (in Ukrainian).
8. Popova V.F. (2014) Vliyaniye podvizhnykh igr na garmonichnoye razvitiye detey doshkol'nogo vozrasta [The Influence of Moving Games on the Harmonious Development of Preschool Children Age]. Young scientist. № 11. Pp.402-404 (in Russian).
9. Runova M.O. (2007) Rukhova aktyvnist′ dytyny v dytyachomu sadku [Motor Activity of Children in a Kindergarten: A guide for workers of pre-school establishments, teachers and students of pedagogical universities and colleges]: Trans. from Russian lang./ M.O. Runova. Kh.: Ranok. P.192 (in Russian).
10. Nesterkina E.A. (2014) Razvitiye dvigatel'noy i poznavatel'noy aktivnosti v fizkul'turno-ekologicheskoy rabote s det'mi [Development of Motor and Cognitive Activity in Physical culture-ecological work with Children]. Theory and Practice of Education in the Modern World. Materials Vthintern. scientific. conf. SPb.: Satis, 2014. Pp.82-85 (in Russian).
11. Shulgina E.V. (2007) Organizatsiya zanyatiy florbolom v doshkol'nom obrazovatel'nom uchrezhdenii [Organization of Exercises with Floorball in pre-school Educational Establishment].Children's trainer. №7. Pp.126-146 (in Russian).
12. A. Beighle, D. Ca-stelli, H. Erwin [et al.]. (2009) Preparing physical educators for the role of physical activity director. The Journal of Physical Education, Recreation & Dance. № 4. P. 98-101.
13. Rink J.E. (2009) Designing the physical education curriculum: promoting active lifestyles. Boston: McGraw-Hill Higher Education. 250 p.
14. Bykov A. (2010) Rules of the Game. Rules and Interpretations. Translation by Anatoly Bykov. International Floorball Federation, Rules and Competition Committee. 53 p. (in Russian).
15. Teale William. (2013) Better start before kindergarten: Computer technology, interactive media and the education of preschoolers. Asia-Pacific Journal of Research Copyright 2013 by The Pacific in Early Childhood Education Research Association. Volume 7 (2). P. 85-104.
16. Timperio A., Salmon J., Ball K. (2004) Evidence based strategies to promote physical activity among children, ado-descents and young adults: Review and update. Journal of Science and Medicine in Sport. Volume 7. P. 20-29.
17. Walcott Kat. (2014) Outdoor Play Activities for Preschool. URL:http://www.ehow.com/list_6530095_outdoor-play-activities-preschool.html.
18. Williams L. (2003) Physical Therapy in Preschool Classrooms: Successful Integration of Therapy into Classroom Routines. Journal of Pediatric Physical Therapy. V. 15(2). P. 93-104.

© Максименко Л., Тонкопей Ю., 2019

Максименко Людмила
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
м. Суми, вул. Роменська, 87, 40000, Україна
e-mail: lyshher@gmail.com
Тонкопей Юлія
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
м. Суми, вул. Роменська, 87, 40000, Україна

© Максименко Л.,
Тонкопей Ю., 2019